

Arkivsak-dok. BYGG-25/00125-12
Saksbehandler Jan Hornung

Saksgang	Møtedato
Utvalg for teknisk	09.12.2025 00:00

Saksframlegg

Lista fly- og næringspark - 31/67/0/0, midlertidig demonstrasjonsanlegg for ny vindkraftteknologi - Kitemill AS - klage

Kommunedirektørens innstilling:

- Pkt. 1 Teknisk utvalg opprettholder sitt vedtak i sak 61/25.
- Pkt. 2 Klage fra Statsforvalteren i Agder tas ikke til følge.
- Pkt. 3 Saken oversendes Statsforvalteren i Agder for avgjørelse.
- Pkt. 4 Administrasjon bes før oversendelse av saken til klagebehandling ta kontakt med Statsforvalteren i Agder for å få avklaret om klage kan frafalles ved justeringer av anleggets omfang og/eller lokalisering.

Vedlegg

Uttalelse til Statsforvalterens klage av 03.07.25 på kommunens dispensasjonsvedtak for demo-anlegg for høydevindteknologi på Lista, 31/67
Klage på kommunens vedtak om tillatelse til demonstrasjonsanlegg av vindkraftteknologi på gnr_bn
Saksutskrift - Kitemill. Søknad om midlertidig dispensasjon for demonstrasjonsanlegg for vindkraftteknologi 31/67, Lista fly og næringspark

Saken kort fortalt

Utvalg for teknisk godkjente i møte 17.06.25 som 61/25 en søknad om et midlertidig testanlegg for vindturbiner fra Kitemill AS i Lista fly og næringspark. Anlegget ble søkt godkjent for en periode på 5 år. Vedtaket er påklaget av Statsforvalteren i Agder.

Bakgrunn

Teknisk utvalg godkjente i møte 17.06.25 som 61/25 en søknad om et midlertidig testanlegg for vindturbiner fra Kitemill AS i Lista fly og næringspark.

Vedtaket i sak 61/25 er påklaget av Statsforvalteren i Agder i brev datert 3.07.26. I brevet heter det blant annet at:

Som nevnt i vår uttalelse av 09.05.2025 vurderer Statsforvalteren også at kunnskapsgrunnlaget knyttet til fugl som foreligger i forbindelse med aktuelle søknad er mangelfullt, jamfør vedlagte fuglestudie som er knytta til en studie av én kite over en begrensa tidsperiode. Anlegget som nå omsøkes, med en rekke høydevindsanlegg, har et langt større konfliktpotensial. Både av dispensasjonssøknaden og av kommunens vedtak der det gis tillatelse til demonstrasjonsanlegget, framgår det at et mål med omsøkte anlegg er å bygge ny forskning om konsekvenser av den aktuelle teknologien – blant annet for fugl. Vi mener dette verken er rett måte eller lokalisering å utvikle slik ny kunnskap på, og at det er klart i strid med føre-var-prinsippet. Føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven (nml.) § 9 sier følgende:

«Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak».

På bakgrunn av ovennevnte er Statsforvalterens faglige vurdering at det foreligger en klar risiko for alvorlig skade på naturmangfold av nasjonal verdi dersom tiltaket godkjennes, jamfør omfanget av tiltaket og områdets nasjonale og internasjonale betydning for en rekke rødlista fuglearter.

Vi viser videre til i Rundskriv T-2/16, punkt 3.8, om Miljøforvaltningens innsigelsespraksis, som klargjør hva som er spørsmål av nasjonal og vesentlig regional betydning på klima- og miljøområdet i kommunal arealplanlegging. Her framgår det at innsigelse kan vurderes når et planforslag kan komme i konflikt med truede arter og deres leveområder, jamfør gjeldende Norsk rødliste for arter, samt andre arter som er spesielt hensynskrevende, jamfør arter med nasjonal forvaltningsinteresse i Naturbase. På bakgrunn av ovennevnte vurderer vi at tiltaket er i konflikt med nasjonale naturmangfoldsverdier, med særlig vekt på fuglearter av nasjonal verdi. Vi legger til grunn – når en sammenstiller betydningen området har for fugl med omfanget av tiltaket – at det fremstår overveiende sannsynlig at tiltaket vil få vesentlig negativ påvirkning på nasjonale fuglehensyn, og vil kunne øke den samla belastningen for fuglelivet på Lista betydelig.

For øvrig minner Statsforvalteren om at dersom en dispensasjonssøknad berører naturmangfold skal prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 om kunnskapsgrunnlaget, føre-var-prinsippet, samlet belastning med mer legges til grunn for kommunens saksbehandling. Dette skal fremgå av vedtakets begrunnelse, jf. naturmangfoldloven § 7. Vi bemerker at kommunen i sitt vedtak ikke har fulgt opp dette i tråd med lovens krav.

I oppsummering til klagen skriver Statsforvalteren at vedtaket må omgjøres, da tillatelsen til demonstrasjonsanlegget for vindkraftteknologi strider mot nasjonale naturmangfoldsinteresser med vekt på fugl.

Det vises for øvrig til klagen som er vedlagt saken i sin helhet.

Klagen er forelagt tiltakshaver som er gitt anledning til å kommentere klagen. Asplan Viak som har fremmet søknaden på vegne av tiltakshaver har kommentert klagen i brev 15.08.25.

I brevets oppsummering heter det at:

«Klagen hviler på antakelser om at demonstrasjonsanlegget strider mot nasjonale naturmangfoldsinteresser, med vekt på fugl. Det pekes på «føre-var prinsippet» NML §9. Forberedende NNI-studie fra 2018 antyder at dette ikke er tilfelle. Men studiet er riktig nok svært begrenset, og det skal utføres omfattende studier under omsøkt driftsperiode. Dette er et midlertidig testanlegg som installeres nettopp for å kunne samle inn data. Anlegget er enkelt å betjene og kan tilpasses annen aktivitet og andre interesser, hvor fugleliv er en sentral problemstilling. Driftsstans vil være nødvendig i enkelte perioder med høy fugleaktivitet.

En plan for kunnskapsbygging før oppstart er et vilkår fra kommunen i dispensasjonsvedtaket. Kitemill ønsker et omfattende samarbeid og kunnskapsdeling med Statsforvalteren, sentrale og lokale myndigheter og interesseorganisasjoner under vegs.

Å stanse et begrenset, ikke-kommersielt FoU-prosjekt vil være alvorlig for utvikling av høydevindteknologi, ikke bare i Norge, men også i Europa, og undergrave EUs og Norges mål om klimaomstilling. EU har satset på Kitemill som selskap, og en stans nå kan svekke EU sin posisjon innenfor høydevindteknologi.

Kitemill har vurdert ulike lokaliseringer for dette tidligfase demoanlegget, men flere er uaktuelle på grunn av værforhold, villrein eller sivil og militær luftfart. Det er konkludert i konsesjonssøknaden at Lista er det stedet som er egnet i Norge av mange grunner. Å ikke tillate testanlegget kan være svært dramatisk også for Kitemill som selskap.

En dispensasjon for testanlegget gir nødvendige muligheter for testing av teknologien, men på vilkår som tar hensyn til omgivelsene. Driften er fleksibel og kan tilpasses ulike interesser. Konsesjonsbehandlingen vil vurdere konkrete tiltak som vil være en forutsetning for drift. Slike tiltak er allerede foreslått i konsesjonssøknaden. Det finnes mange mellomløsninger mellom full, kontinuerlig drift av testanlegget og ingen drift. Denne balansen må gå an å finne gjennom testing og dialog, slik at prosjektet kan gjennomføres og bli til nytte for hele samfunnet.

Vi anbefaler derfor på det sterkeste at Farsund kommune fastholder sitt positive vedtak med vilkår, og at klageinstansen opprettholder dette

Det vises til uttalelsen som er vedlagt saken i sin helhet.

Vurdering:

Klagen er rettidig innkommet, og er fremsatt av noen som er klageberettiget.

Klagen dreier seg i hovedsak om tiltakets vurderte konflikt med naturmangfold (fugl).

I Statsforvalterens uttalelse til saken er det gitt en sterk frarådning om å godkjenne dispensasjon ut fra samme forhold. I uttalelsen er også nevnt forslag til områdereguleringsplan som ligger til endelig behandling hos Kommunal- og distrikts departementet.

Lista fungerer som en av Norges viktigste rasteplasser for trekkfugler, det er stor artsrikdom og Lista har nasjonale interesser i forhold til fugl.

Mulige negative konsekvenser for fugletrekk var også en del av bakgrunn for innsigelse fra Fylkesmannen i Vest-Agder til Lista vindkraftverk i 2007. Miljøverndepartementet stadfestet likevel reguleringsplanen for vindkraftverket i 2009.

At tiltaket kan ha negativ innvirkning på fugl kan ikke utelukkes. Det er gjort studier omfang som er knyttet til drift av en enkeltturbin og som det påpekes har et begrenset omfang. Det er på bakgrunn av studiene som er gjort likevel grunn til tro at høydevindkraft vil kunne ha et mindre konfliktnivå i forhold til fugl enn tradisjonell vindkraft.

Tiltaket er av midlertidig karakter i et begrenset tidsrom, og hensyn til naturmangfold vil i så måte bare bli midlertidig tilsidesatt. Det er samtidig klare fordeler med tiltaket som er et FoU prosjekt innen fornybar energi.

Administrasjonen kan ikke se at det har kommet nye momenter i saken av slik karakter at det er grunn til å endre vedtaket, og utvalget gis følgelig råd om å opprettholde vedtaket i sak 61/25.

Før saken oversendes til klagebehandling vurderes det likevel hensiktsmessig å ta en gjennomgang av saken med Statsforvalteren og tiltakshaver for om mulig finne fram til løsninger som kan vurderes som tilstrekkelige for Kitemill og mindre konfliktfylte i forhold til fugleinteresser.

Økonomiske konsekvenser

Ingen kjente

Konsekvenser for barn og unge

Ingen kjente

Konsekvenser for klima og miljø

Tiltaket kan potensielt være (midlertidig) negativt for fugleliv, mens produksjon og utvikling av nye løsninger for fornybar energi er positivt i forhold til klima.

Konsekvenser for folkehelse

Det forutsettes at operasjonene kan iverksettes med tilstrekkelig sikkerhetsnivå.

Konklusjon

Utvalget gis råd om å opprettholde tidligere vedtak og sende saken til klagebehandling.